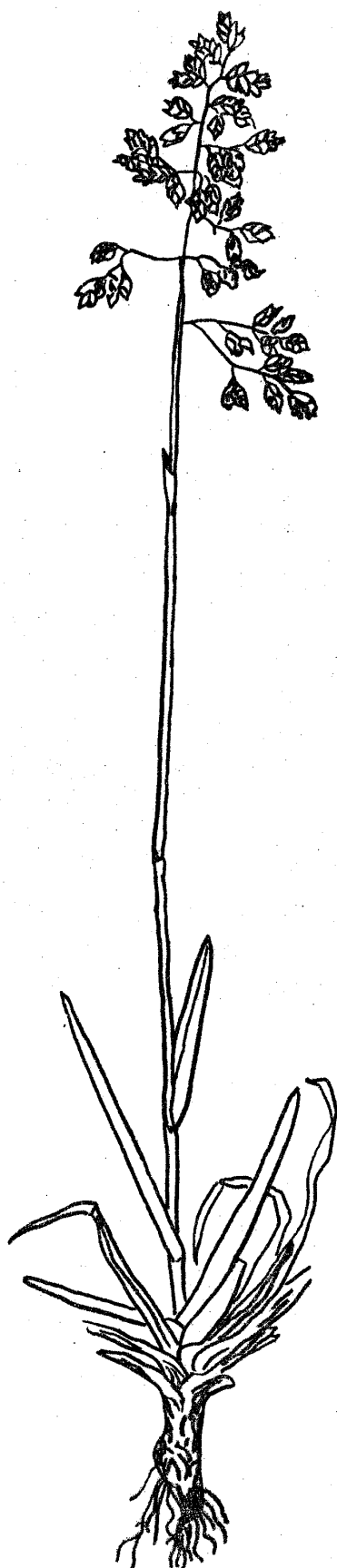
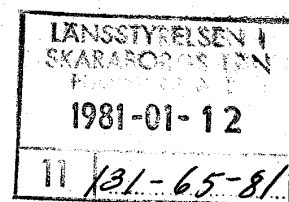

KLEVA KLINTAR
SKÖTSELPLAN 1980

Fjällgröe
Poa alpina

FÖRSLAG TILL SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET KLEVA KLINTAR

Upprättat i oktober 1979 av skogsvårdsstyrelsen i Skaraborgs län i samråd med Bengt M. P. Larsson, Uppsala.

I ALLMÄN BESKRIVNING

A Data

Areal: 7, 3 ha
Kommun: Falköping
Socken: Vilske Kleva
Fastighet: Backor 1:20, Mösseberg 1:15, 1:27, 1:37 och 1:38
Kartor: Ek.blad 8 D 1c samt bilaga 2 och 3.
Läge: På Mössebergs nordvästra kalstensplatå, 250 m nordost Vilske Kleva kyrka, nordväst och längs länsväg 682.
Syfte: Bevarande av Kleva klintar som ett naturhistoriskt dokument åt framtida forskning.
Ägare: Se för övrigt under "Naturförhållanden".
Backor 1:20 Gustav Svensson, L Backor, Vilske Kleva, 521 00 Falköping.
Mösseberg 1:15 Robert Gustavsson, Vilske Kleva, 521 00 Falköping.
Mösseberg 1:27, 1:37 och 1:38 Falköpings kommun.
Förslagsställare: Skaraborgs läns Naturskyddsförening
Länsstyrelsens beslut: 1956-07-20
Registernummer: Länsnr 22 Riksnr 69
Föreskrifter: Enligt länsstyrelsens resolution bilaga 1
Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Skaraborgs län i samråd med Skaraborgs läns Naturskyddsförening.

B Naturförhållanden

Topografi: I sluttningen av Mösseberg på c: a 200 meters nivå, bildar kalkstenen en terrassyta som inom reservatet har en längd av 800 m och en största bredd av 130 m. Denna terrass övergår västerut med två eller flera steg i klintar. Längst i sydväst finns en särskilt väl utbildad klint.
Från övre kalkstensplatån erhålls en vid utsikt över odlingsmarkerna nedanför berget och skogsmarkerna där bortom.

Geologi och hydrologi: Den c:a 30 m tjocka ortocerkalkens yttre platårand är täckt med ett endast obetydligt jordlager. Flerstädes går kalkstenen i dagen, dels fläckvis på den plana heden, dels i klintar ut mot nordväst.

Kalkstenen är genombruten av sprickor. Ett av spricksystemen förlöper parallellt med en förkastningslinje i nordnordost-sydvästlig riktning. Sprickorna i många fall vattenförande. De med finjord fyllda sprickorna spelar en viktig roll för vegetationens utformning på den jordfattiga heden. De s k Torkekällorna (på fastigheten Mössberg 1:37) ger upphov till ett mindre kärr.

Vegetation: Merparten av reservatets yta är betäckt med alvarvegetation i olika stadier av utveckling, en mindre del utgörs av kärr respektive lundvegetation.

Alvarvegetationen är differentierad i en serie växtsamhällen. Klintarnas lodytor med skiktfogar hyser en intressant flora, där speciellt märks ormbunkar såsom murruta (*Asplenium ruta-muraria*) och svartbräken (*Asplenium trichomanes*). Nakna hälltytor färgas svarta, bruna eller vita av olika skorplavar. Kudd- och mattbildande mossor med inslag av busklavar präglar flertalet hälltytor speciellt där ett tunt lager vittringsgrus förekommer. Fetknoppsarter ingår tillsammans med reservatets speciella karaktärsväxt, fjällgröe (*Poa alpina*), i detta växtsamhälle. Där lagret av vittringsgrus alt. finjord är något tjockare dominerar fårsvingel tillsammans med ett stort antal andra gräs och örter. Fårsvingelalvaret karakteriseras genom ledartens tuviga växtsätt. På djupare jord speciellt över spricksystemen förekommer ett växtsamhälle som i normalfallet präglas av ängshavre och som är synnerligen artrikt, s k steppartad, torräng. Inslaget av hundäxing är fläckvis påtagligt. Detta "gräsalvar" utgör reservatets bästa betesmark.

I sprickorna är enstaka träd (bl a alm, apel, oxel, sötkörbär och tall) och buskar (bl a en, getapel, hagtorn, hassel och nypon) rotade. Fläckvis bildar en och nypon täta snår. Främmande inslag i buskfloran är druvfläder, snöbär och syren. Kärret vid Torkekällorna präglas idag av grov starr med bestånd av högvuxen rosendunört. Tyvärr har en rotskottsklon av balsampoppel. etablerat sig i kärret och växer nu över dess snårskikt av videarter. Längst ner i sydväst (på fastigheten Mösseberg 1:27), i sluttningen nedanför kleven, växer ett delvis slutet bestånd av alm och ask med inslag av sötkörbär. I sluttningens nedre del förekommer öppna ängsytor.

Tidigare markanvändning: Alvaret (och kärret) har sedan lång tid tillbaka utnyttjats som betesmark. Under senare delen av 1960- och 70-talen, har de centrala delarna betats med nötkreatur medan partiet söder om avtagsvägen till kyrkan betats av hästar och får. Den nordligaste delen har inte betats under den angivna tidsperioden. Den övre plana delen inom fastigheten Mösseberg 1:37 söder om avtagsvägen till kyrkan (se även skötselområde 5) användes fram till 1939 som fotbollsplan.

II MARK- OCH VEGETATIONSVÅRD

A Allmän målsättning för mark- och vegetationsvård

Reservatet skall vårdas och disponeras på ett sådant sätt att dess alvarvegetation bibehålls.

B Principer för disposition av mark och vegetation samt åtgärder av

1 Allmänt

Skötselplanen bygger på de erfarenheter som vunnits vid planering och genomförande i skogsvårdsstyrelsens regi av olika vårdåtgärder sedan mitten av 1960-talet.

Skötselplanen skall ligga till grund för reservatets skötsel och gälla tills vidare. Vid större avvikelser från anvisningarna bör skötselrådet tillfrågas. Lämpligt är att rådet följer arbetet med besiktning vart tredje år.

2 Hittills genomförda åtgärder

Hösten 1961 genomfördes diverse röjningsarbeten i naturskyddsföreningens regi. Vid samma tillfälle uppsattes fridlysningsskyltar och informations-tavlor.

Sedan 1969 har under skogsvårdsstyrelsens förvaltaransvar utförts stängselarbeten, röjning, samt från 1973 vissa år, vid behov slaghack slåtter.

3 Allmänna riktlinjer för skötseln

Årligt bete, helst med nötkreatur. Betesperiodens längd och djurantal avpassas efter rådande årsmånsförhållanden (vårår, torrår) så att ej överbetning eller igenväxning sker och fastställs av förvaltaren efter samråd med djurhållaren. Det bör ej i betesförbättrande syfte tillföras växnäring (stall- eller konstgödsel). Vid behov efterbehandlas de betade områdena med slaghack (september/oktober). Samtidigt bör markstädning utföras. I brist på betesdjur skall årlig slaghacksslåtter ske. Vid slaghacksslåttern skall risken för markskador beaktas. Med undantag av enstaka, från landskapsbildsynpunkt väsentliga solitärträd eller trädgrupper främst oxel och sötkörbär, skall alvaret hållas öppet och fritt från träd. De plana betesytorna hålles i möjligaste mån fria från buskar. I anslutning till klintstråken bör dock för alvarvegetationen typiska buskarter, bl a en, getapel, hagtorn och nypon medgivas såväl i form av solitärbuskar som i buskage, inte minst i faunavårdande syfte.

Avverknings- och röjningsavfall bortföres eller brännes på ett sådant sätt att markskador undviks. Redan befintliga brännplatser skall i första hand utnyttjas eller på annan öppen plats med tjockt jordlager. Högst en brännplats per skötselområde.

4 Framtida dokumentation

Ett antal mindre provytor utläggs för framtida dokumentation av vegetationens eventuella förändringar. Provytorna lokaliseras främst i anslutning till hällytor. Framtida skötsel anpassas efter de resultat som framkommer vid provytornas vegetationsvärdering. Provytorna uppföljes årligen.

C Detaljbeskrivning och detaljåtgärder

Naturreseptatet har indelats i olika skötselområden, vilka framgår av karta bilaga 3. Varje skötselområde har kortfattat beskrivits varefter målet för skötseln samt åtgärder angivits. Skötseln skall ske i enlighet med de allmänna anvisningarna i tillämpliga delar samt med hänsyn till respektive skötselområdes speciella förutsättningar och karaktär.

Skötselområde I

Beskrivning: Obetat alvar, delvis tätt askdominerat trädskikt med

enstaka alm och vildapel, delvis tätt buskskikt som domineras av en och nypon. 1.00 ha.
Mål: Öppet alvar, enstaka träd och ett glest buskskikt i anslutning till klintstråken.
Åtgärder: Avverkning och röjning enligt de riktlinjer som angivits. (sid 4 och 5)
Området inhägnas med för trakten typiskt stängsel och betas.

Skötselområde 2

Beskrivning: Betat alvar, öppna betesytor, enstaka oxel, tall och vildapel, i anslutning till klintstråken glest buskskikt av främst en och nypon. 3.00 ha.
Mål: Öppet alvar, enstaka träd och ett glest buskskikt i anslutning till klintstråken.
Åtgärder: Avverkning och röjning enligt de riktlinjer som, angivits, (sid 4 och 5). Fortsatt betning.

Skötselområde 3

Beskrivning: Kärr, trädsiktet domineras av ett tätt poppelbestånd, busksiktet av Salix-arter, fältsiktet av rosendunört och grov starr. 0,25 ha.

Mål: Öppet kärr.

Åtgärder: Träd och besksiktet avverkas. Årlig slyröjning och slåtter. Fortsatt betning.,

Skötselområde 4

Beskrivning: Betat alvar, enstaka sötkörbär och vildapel. I anslutning till klintstråken delvis tätt buskskikt av främst en och nypon. 0,90 ha.

Mål: Öppet alvar, enstaka träd och, ett glest buskskikt i anslutning till klintstråken..

Åtgärder: Avverkning och röjning enligt de riktlinjer som angivits (sid 4 och 5). Fortsatt betning.

Skötselområde 5

Beskrivning: Betat alvar, öppna betesytor, glest trädsikt av främst alm, ask, sötkörbär, oxel och vildapel. I anslutning till klintstråken glest busksikt av främst en och nypon. 1,90 ha.

Mål: Öppet alvar. Glest träd och busksikt i anslutning till klintstråken.

Åtgärder: Avverkning och röjning enligt de riktlinjer som angivits (sid 4 och 5) . Fortsatt betning. Omfattande stängselreparation erfordras.

Skötselområde 6

Beskrivning: Obetad hagmark, gruppställt trädsikt av ask och sötkörsbär, delvis slyuppslag av främst ask. I östra spetsen gammalt stenbrott. 0,25 ha.

Mål: Öppen betesmark med enstaka lövträd.

Åtgärder: Slyröjning. Området inhägnas med för trakten typiskt stängsel och betas. Stenbrottet får växa igen.

III Anläggningar

Parkeringsplats skall anläggas i norra spetsen av skötselområde 5 (se karta bil 3).

Stängselgenomgångar skall anordnas vid parkeringsplatsen mot skötselområdena 4 och 5 samt mellan skötselområde 2 och 4. (se karta bil 3).

Informationstavla skall uppsättas vid parkeringsplatsen.

Gränsmarkering är utförd enligt SNV:s anvisningar

Stängsel är uppsatt kring de nu betade delarna. Stängsel skall, också uppsättas kring skötselområde 1 (se karta bil 3).

Underhåll av anläggningar.

Ansvar för underhåll av parkeringsplats, stängsel, stängselgenomgångar, informationstavla och gränsmarkeringar åvilar förvaltaren. Smärre reparationer av stängsel, stängselgenomgångar och grindar utförs av djurhållaren.

IV EKONOMI - PRIORITERINGSFRÅGOR - ANSVARSFÖRDELNING

Fortsatt vegetationsvård på Kleva klintar bedöms ha högsta. prioritet eftersom reservatet enligt vad som framgår av fridlysningsbeslutet och därtill hörande handlingar, representerar ett utomordentligt stort vetenskapligt värde.

Arbets- och ansvarsfördelning förvaltare – markägare.

Enligt länsstyrelsens resolution förvaltas reservatet av skogsvårdsstyrelsen i samråd med Skaraborgs läns Naturskyddsförening. Ansvar för genomförandet av beslutade åtgärder åvilar skogsvårdsstyrelsen.

V ANVÄNDNINGEN AV KEMISKA PREPARAT

Vid vegetationsbehandling har hittills inte utnyttjats några kemiska bekämpningsmedel i samband. med reservatsskötseln. Sådana preparat bör ej heller i fortsättningen användas vid reservatets skötsel.

VI KART- OCH FOTODOKUMENTATION

Flygbilder: Svart-vitt, skala 1:20000 7 D 76 258 18 bild 17-18.

Ägo och skifteskartor: I skogsvårdsstyrelsens och länsstyrelsens arkiv.

Mark- och vegetationsfoto: I skogsvårdsstyrelsens och länsstyrelsens arkiv.

Mark- och vegetationskartering utförd av Bengt M. P. Larsson:
I skogsvårdsstyrelsens arkiv.

VII LITTERATURFÖRTECKNING

- Albertsson, N. 1946: Österplana hed. Ett alvarområde på Kinnekulle.
-Acta Phytogeographica Suecica XX. Uppsala.
(Ang. Kleva klintar se sid 10, tab. 4 - 6, 11 och 12).
- Arnborg, T., 1959: Kleva klintar. - Från Falbygd till Vänerkust.
(sid 210 - 218). Lidköping.
- Lahrin, N. 1956: Vilske Kleva. Ett bidrag till kännedom,
socknen i svunnen och nuvarande tid. Falköping.
- Linné, C. 1747: Västgöta-Resa....Förrättad 1746. Stockholm.
- Sterner, R. 1926: Ölands växtvärld. - Södra Kalmar län, III.
Kalmar.
- Witte, H. 1901: Alfvarvegetation i Västergötland. -Botaniska
notiser. Lund.
- Witte, H. 1906 a: De svenska alfvarväxterna.- Arkiv för Botanik. Band
5, nr 8. Uppsala.
- Witte, H. 1906 b: Till de svenska alfvarväxternas ekologi. -
Akademisk avhandling. Uppsala.
- Witte, H. 1910: Om Falbygden, vegetation.- Falbygden förr och nu.
(Sid 97 - 117). Falköping.

VIII KOSTNADSKALKYL

	Beräknad årskostnad			
	80/81	81/82	82/83	83/84
Åtgärd				
Stängselarb	16.000	10.000	1.000	1.000
Röjning	1.000	5.000	1.000	1.000
Informationstavla		4.000		
Slätter	5.000	2.000	2.000	2.000
Tillsyn-dokumentation	3.000	4.000	3.000	3.000
Summa:	25.000	25.000	7.000	7.000